

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vae leto 1.40
Pol leta 2.20
Četrt leta 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh kron“, na starom trgu in v nanski ulici ter v Trstu, via Cassarma, 3.

Dopisi in naročnina naj se pošlje opravištvu „Soča“ Via Seminario št. 10

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri opravištvu.

Našim dolžnikom.

Vedno naše terjanje gotovo težko de našim čestitim točnim plačevalcem; a če bi vedeli, koliko nemarnežev imamo in bi poznali naše razmere, nam bi gotovo ne zamerili. — Letni stroški našega lista stopijo v tisoče in te smo dozdej točno vsaki mesec sproti plačali. Slavná „Hilarijanska tiskarna“ pa hoče, naj bi ji z naprej vsaki list sproti plačali. Ker nam manjka lastnega kapitala, da bi list zakladali, moramo — zatisniti oči in — naše dolžnike resno prijeti, naj nam odrajtajo, kar nam tiče in naj nam v prihodnje naročnino za četrto leta naprej plačujejo, ako hočejo list dobivati. Kedor nam še na ta opomin ne pošlje dolžne naročnine, ustavimo mu list s prihodnjo številko.

Zarad pre mnogih nemarnih plačevalcev se bomo z naprej strogo držali časnikarskega reda, da ne bomo lista pošiljali na upanje.

Slavnosten dan,

ki goriškim Slovincem ne izgine za to hitro iz spomina, bil je 29. dan aprila, ko je slovenska narodna Čitalnica v Gorici slavila petindvajsetletnico svojega slavnega obstoja. Velika beseda, ki se je v ta namen priredila, kazala je vseh, katero si je Čitalnica pridobila v teku svojega dosedanjega življenja. Občinstvo, ki je bilo navzoče pri slavnosti besedi, dajalo je nekak nenavaden prizor, kakršen se ne vidi v lepa v čitalničnih prostorih na Čitalničin poziv. Zastopano je bilo mesto po odličnih svojih možih javnega in zasebnega značaja; a zastopana je bila tudi dežela iz vseh štirih vetrov. Kazalo se je prav očito, da goriška Čitalnica je začelna in najkropkejša pospeševalka narodnega življenja na Goriškem, ter da dežela na vseh krajih to tudi priznava. Mirnemu opazovalcu bilo je to sicer uže prej znano, ker drugače se niso mogli razložiti skupni (kombinovani) napadi c. k. Nemcev in veselih Italijanašev proti goriški Čitalnici pred nekaterimi leti; a vendar mora vsakega poštenega rodoljuba in zvestega državljan avstro-ogerske monarhije razveseliti, ko vidi, da to spoznaje je prodrlo že vse najširše in najkoronitejše kroge naše narodne družbe. Mnogoštevilni in raznovrstni zastopniki naših narodnih društev in občin pričali so, da narodno delo napreduje, da omika in zavvednost med narodom se širi, da slavni Avstriji se vzgojujejo zvesti otroci in hrabri branitelji proti požrešnim prijateljem. Vsakega rodoljuba in avstrijskega patrijota moralo je veseliti, ko je videl, da obširni prostori so bili premajhni, da bi sprejeli narodno razumnost, ki si je kot gaslo napisala na svoj prapor avstrijsko državnost. Srečna Avstrija, ki daje tla takim društvom in takim besedam!

Če je mnogobrojna in raznolična udeležitev pričala o zunanjem vapehu, ki ga je dosegla v teku svojega obstoja, svedočila je sijajna izvršitev raznovrstnega programa, da slovenska narodna Čitalnica v Gorici je tudi na znotraj, to je duševno in z ozirom na omiko in umetnost izvanredno napredovala. Ako se primeri spored zadnje veselice s sporedom, po katerem se je vršila prva Čitalnična beseda pred 25 leti, moramo reči, da je narodno društvo velikansko napredovalo. K enakemu zaključku sili nas primera med umetniško popolnostjo pri nekdanjih besedah in pri slavnosti besedi 29. aprila t. l. Človek bi ne veroval, da more goriška Čitalnica kaj takega deseči, ako bi ne videl s svojimi očmi in slišal s svojimi ušesi. V zadnjih letih zdelo se je, da Čitalnica pojemna ter da zgublja svoje moči in dovršenost svojih besedij; ali slavnosti dan nas je prepričal, da Čitalnica more mnogo več nego kaže, da more zadovoljite vse poštene tirjatve, ki se ji stavijo, ter da celo pre-

kosuje splošno pričakovanje in svojo prepričanje. V tem oziru je petindvajsetletnica goriške Čitalnice velikega pomena, ker je potrdila in še jasneje nego 19. marca spridala to, kar smo rekli ob oni priliki, da namreč hrani v sebi krepke moči in zdravo čut, katero je treba le vzbuditi o dani priložnosti, da se pojavijo v svojem najlepšem krasu. A zdaj, ko je Čitalnica pokazala v poludrugem meseci s tremi besedami, katere vse so bile krasne, zadaja čez vse sijajna, kaj jej je mogoče, se rodoljubi ne bodo zadovoljili z gotovostjo, da Čitalnica more prirediti kaj lepega in prekrasnega, ako hoče, ampak želeli bodo najbrže, naj bi Čitalnica pogosto potrdila jih v tem prijetnem prepričanju z besedami in zabavami, ki se prilagajo raznim letnim časom. Kakor so poslušalci združevali mestno občinstvo in rojake z dežele, tako so tudi pri izviševanju sporeda razen domačih sodelovali pevci in igralci iz bližnje in daljne okolice, tako da smo imeli pred očmi napredek ne le domačih goriških, ampak tudi sorodnih bratov po deželi. Videli smo, z drugimi besedami, napredek Čitalničin ne le v njenih udih, ampak tudi posreden njen napredek v narodu po deželi, ki zajema svojo zavvednost iz središča in deluje s krepkimi, zdravimi močmi po vzglodu društva v metropoli, svoje duševne matere.

Opisovanje poedinih točec vedlo bi nas predaleč, zadovoljiti se moramo z nekaterimi kratkimi opazkami. Vojaški orkester izvršil je svojo nalogo prav dobro, kakor je bilo pričakovati; pogosto pritrjevanje bilo je temu glasna priča; sviral na mestih, ki so mu bila odločena, in vrhu tega še s početka in pred igro v splošno veselje. Slavnostni govornik, ki je Čitalnico zibal, ko je bila še v povojih, opisal je obširneje posebno prva leta njenega življenja, ki so jako zanimiva z ozirom na društveno ali socialno življenje, ki se je izcimilo in utrdilo pri nas zadnja leta valed novih teženj in nazorov, ki narode spajajo ali jih ločijo. Prebral je tudi nekatere brzojavno pozdrave, ki so došli Čitalnici iz Trsta, s Kranjskega in iz zelene Štajerske, kjer so v duhu deležili se slovensosti in veselja goriških Slovincem. Naj reče kdo, kar hoče, nam se ne zdi groh, če priznavamo, da smo Slovenci, prav tako, kakor priznavamo, da smo ljudje. Od Boga imamo narodnost in človeško življenje, za oboje smo mu hvaležni; zato ne tajimo ni slovenstva ni človeštva. Če nas zavest skupnosti in bratstva oživlja in prešinja, ne moramo nič za to, kakor si nismo sami ustrojili onih mehov, s katerimi dihamo, in kakor si nismo sami spletli žil, po katerih se pretaka naša krv. Menimo, da delamo bolj pošteno, ako slušamo glas narave, ki je glas božji, nego glas pačiteljev resnice, ki razupivajo narodnost kot delo framašonstva. Take misli usiljevale so se nam nehoté, ko smo čuli pozdrave dragih rojakov iz bližnjih in daljnih krajev. Govorniku g. E. K. pritrjevalo se je tu pa tam že med govorom, toliko krepkeje pa, ko je končal svojo zanimivo razpravo.

Najlepši del obširnega sporeda bilo je prekrasno petje, kakeršno se ni slišalo v sedanjih (in morda tudi ne v prejšnjih) Čitalničnih prostorih. „Pobratimija“ pela se je brez spremeljevanja; Abtov „Oznauja zvon“ spremljal se je z glasovnicami; „Kdo je mar?“ in „Venec Vodnikov pesnij“ pa z vojaškim orkestrom 18 mož. Pevci in pevke so bili iz Gorice in drugih krajev (Št. Peter, Pervačina, Kanal, Kozana, Podgora), imeli so samo eno skupno vajo, in vendar so izpeli svojo težko nalogo tako natančno, občutno in celotno, da se je moral vsakdo čuditi. Pevkinj nastopilo je 11 in pevcev do 40, tako da je bil zbor močan in dobro postavljen v vseh glasovih. Pojedini pevovodje, ki so urili svoje ožje domačino, kakor glavni voditelj petja g. Mercina, pokazali so svojo teoretično izobrazbenost v glasbi, kakor tudi svojo roliko spretnost v poučevanju petja. Tomu so pa tudi ni čuditi, kajti Orli, Zege, Volariči znani so poleg Mercina in Fajgeljov uže zunaj Goriškega kot častni zastopniki slovenske glasbene muze. „Pobratimija“ slišali smo uže večkrat; a tako prijetno nam ni donela še na uho, ko ta večer; ponoviti se ni mogla, ker obširni spored tega ni dopuščal. Ako so ta pesem primerno brzo poje, ne more ostati brez dobrega utisa. „Kdo je mar?“ se r-čko

sliši, a še redkeje z orkestrom; toliko željeje pričakovali smo to točko. V nji so vrsti možki zbor z baritonovim in tenorjevim samospovom. Čitalničin odbor oskrbel je bil tudi besedo vsem pesnim, ki so se pelo, tako, da so poslušalci natanko vedeli, kaj se poje. „Kdo je mar?“ napravil je velikanski utis na občinstvo, ki ni jenjalo ploskati, ko se je odpel; a ponovil se vendar ni iz že rečenega razloga. Ta pesem zadostuje sama na sebi za kratko besedo, posebno ako se ponovi; vsekako pa bi zadostovala v zvezi z drugimi pevkami točkami tega programa; zadostuje pa radi tega, ker napolni srce, da ima dovolj za oň večer.

„Oznauja zvon nam veliko noč“, zapele so pevke nje tako ubrano in milo, da se je zdelo, kakor bi zares takrat velika noč prihajala k nam z nadržemsko milostjo in s prerajeno naravo, v kateri začenja novo življenje. Pravila dajati je lahka reč, a vzdrževati jih je težko; tako se je godilo gledé te pesmi in splošnega pravila, da nič se ne ponavlja. Občinstvo ni nehalo ploskati, dokler se niso pevke povrnilo na oder, a zdaj še srčnejše, kajti dobile so kot zmagovalke v priznanje svojega rodoljubnega truda in izvrstnega vpelja vsaka lep šopek cvetic, ki so krasile njih roke. Ponovile so lepo pesem in ponovila se je splošna pohvala, ko so končale. „Venec Vodnikov in na njega zloženih pesnij“ je sklonil pevski del-obširnega sporeda. Ta Foorsterjeva skladba zložena je za moški zbor, četverospove, sopran in alt z orkestrom. In se je pri tej priliki prvič pela v Gorici. V vsem po jolen vseh se ne dá popisati, treba je bilo slišati menjujoče se besede, napeve, zборе, godbo in vse raznolične premembe, ki se vrše v tej skladbi. Obče in dolgo trajajoče odobravanje bilo je zasluženo v polni meri in gotovo bi bil vsakdo rad pričujoč, ako bi se ta pesem kdaj zopet ponovila.

Sledila je veseliga „Ženski jok“, ki se je izvrstno igrala; ali občinstvo imelo je tisti večer uže toliko dušnega užitka, da ni moglo slediti pojedinim prizorom s tisto pazljivostjo, katero je igra zaslužila. Temu ni se čuditi, če pomislimo, da je beseda začela ob 8. uri, a da jo končala še le ob 11. ter da je imel biti potem še banket in ples. Ples je bil dobro obiskan in živahen ter je trpel do ranih ur. Pri banketu v Čitalničnih prostorih zbralo se je mnogo gospode, ki je dolgo razgovarjalo se o današnjem večeru in Čitalničnih dogodkih. Prvi je napil Čitalničin podpredsednik presvitlenu cesarju; potem so sledile zdravice Čitalnici, njenemu predsedniku, ki je bil zadržan priti k besedi, pevovodji in voditelju igralcev, pevcem in diletantom, narodnemu žonstvu, slogi, podpornemu društvu, pevovodjam iz okolice itd. Predsednik podpornega društva nazdravil je Čitalnici kot materi in gojteljici tega društva.

Vsem navzočim ostane ta večer v prijaznem in trajnem spominu in Čitalnici goriški služil bo kot dokaz čvrstega življenja. Slavnemu odboru, ki je s trudom in velikimi žrtvami okrasil dvorano in pripravil to sijajno besedo, naj bo ta izrečena v imenu goriških Slovincem nejernejša zahvala in pohvala.

Mir in red.

Rekalo se je nekda: Kedor hoče živeti v miru, gre naj na kmète! Kako lepo in prijetno je bilo nekda življenje na kmètih, opisovali so nam naši predniki. Meščani šteli so si v posebno srečo, ako so mogli za nekaj časa zapustiti mestni hrup in ropot, ter živeti mirno in brez skrbi v kakaj vasi. Mestna gospoda je rada zapuščala svoje palače ter hojajala stanovat v priprosto kmečke hišice, uživati tihoto in blažen mir, kakoršnega mesto ni moglo dati. Meščani so blagrovati na deželi službujoče uradnike in duhovnike ter jim zavidali mirno, prijetno življenje.

Razupita je bila nekda mestna kladarija, da ni dajala miru po noči ne po dnevi in pritožeb o izgređih, rogoviljenjih in o raznovrstnih neumnostih ni bilo konec. Posamezni deli mest bili so tako rekoč v oblasti klatežev; celo po dnevi so nagajali in žalili in celo napadali poštene meščane. Gorje pa kmètu, ki je

prisel takim tistem v pest! Tako je bilo po dnevi le v znanih koteh, ali posameznih ulicah. Tržaški kladji bili so še posebno na glasu, a ne zastoj. Njih dejanja pričala so, da so bili res mojstri v hudobijah in malopridnostih.

Klačarija zapuščala je po noči ozke svoje meje ter pomikala se od vseh strani proti središču mesta. Mesto bilo je po noči v njih oblasti. Koliko so pretrpeli mirni meščanje, potrebni počitka! — Pritožbe so bile vsakdanje. Mestnim očetom (starešinom) je klačarija belila glave, kajti prisiljeni so bili ukrepati marsikaj v obrambo in v vzdrževanje reda in miru v mestu po noči in po dnevi.

In kako je dandanes? Gospodari še surova družal v mestih? Ali se še razlega po noči surovo rjovenje po mestnih ulicah? — Klateštvo zapustilo je mešana tla in se preselilo — „na kmete“ — v priproste vase! Tam, kjer je nekdanj kraljeval tak mir, da ga je človek moral biti vesel, tam na kmetih je dandanes doma oblast ponačnih klatežev. Mnogo je občin, v katerih se razgraja in divja dandanes ravno tako in še bolj (napredek!), nego pred leti v nekotih mestih. Nekatera odrasla moška mladina, ki smo nekdanj fantje rekali, zdaj ne zasluži več tega imena, ker divja po noči in celo po dnevi, „kakor bik na gmajni“. Čujejo se glasovi iz mnogih občin o raznih izgredih. Letošnje leto kaže, da bo v tem posebno rodovitno; dogodki pričajo, da je v nekotih občinah prav ugoden svet in okoliščine takemu klateštvu. Nekotim je menda „mižerija“ zmešala možgane, drugim pa premočna kapljica, ali kaj? Eni se zahvaljujejo in priporočajo za podporo (miloščino), drugi pa za dobro vinsko letino. Zalostno, a istinito. — Tako ališimo pritožbe iz slovenskih in italijanskih vasi. Podrobnosti ne navajamo za danes. Nastane vprašanje: odkod in zakaj taka surovost in s kojim sredstvom se jo je ukrotilo v mestih in zakaj se je udomačila po vaseh?

Sedanje stoletje je stoletje napredka in svobode. Prelivalo se je krvi v potocih za zlato svobodo posebno v osodopolnem letu 1848 — tedaj pred ravno 40 leti. Navdušenje za svobodo bilo je vsestransko in tako močno, da so se tresli celo prestoli in tedaj velikih držav. Poganjalo se je za kaj posebnega, osrečevalnega, a mnogi so le malo dosegli. Obetale so se od svobode zlate goré, a dobili smo le njih senco, v kateri je tako divno cvete — klateštvo. Nezrelemu ljudstvu dati svobodo, je toliko, kakor otroku — ognja — opečte sam sebe in bližnjega svojega.

Na podlagi svobode bil je uveden nov red; a skušnjava je pokazala uže v mnogih krajih in kaže še dandanes, da je treba še mnogo prenarajati in popravljati. Isti čevlji ni za vsako nogo; čevlji biti mora po nogi umerjan, da je prav.

Pojdimo zopet k rogoviležem. Doktor je pela palica, bil je mir. Hitro, ko se je izročila skrb za mir in red občinam samim, pokazali so se rogovileži ko gobe po dežji; najprej v mestih, kjer so prej občutili sapo nove postave. Odslej je bilo, kolikor občin, toliko različnosti gledé vzdrževanja krajae policije. Mesta so bila uže kmalu prisiljena nastavitv strážniko za vzdrževanje miru in reda, kajti velika gospoda v mestih je pokazala hitro zobé, ko jo je motila svobodna družal.

A mestni redarji niso mogli kar naenkrat ukrotiti razdivjano klačarijo, katera je bila prešinjena svobodnjaškega duha in šuntana po raznih izrodkih človeške družbe. Dolgo let je trpelo tako neugodno stanje, dokler ni konečno bila sama vlada prisiljena poseči vmes ter pripomoči se svojim organi k vzdrževanju miru in reda. — Kmalu nastavi vlada tudi v Gorici 12. redarjev, ker mestni še zdaj niso dosti ukrotili klativitezev.

Gospoda in vladni močje v mestih si že pomagajo, ker imajo sredstva v rokah, a vaščani morajo le Boga sprostiti, da bo odvrnil zdvijanje mladine. Županstva imajo nalogo v občini mir in red vzdrževati ter paziti na lepo in čedno ponašanje in čuvati posameznikom imetje in življenje. Lepa naloga, res, prelepa, a za mnoge preteška. Srečna občina, ki ima moč ali vsaj moča, kateremu z lahko vostjo izroči težak, a važen posel; a nesrečna, stokrat nesrečna je ona občina, koja nima sposobnega, vrednega moža; najbolj nesrečno pa ljudstvo, ako je tako hudobno, da noče sposobnemu in vrednemu možu izročiti prevažnega županskega posla.

Poglejmo po občinah. Dobimo jih vseh trojih vrst, a ne v enakem številu. Poznamo župane, koji so vredni vse česti, koji so res tudi občini v čast in srečo. Srečne take občine. Poznamo pa še več tacihi županov, koji niso sicer sami za vse sposobni, a znajo si dobiti sposobnih pomagalec-avetovalec in občinskih tajnikov. A nahaja se tudi tacihi županov, koji niso sami sposobni niti ne znajo dobiti in celo nočejo imeti dobrihi svetovalec in pomočnikov.

Po nekaterih občinah se dogajajo res čudni in sramotilni čini. Ponočno rogoviljenje izvira največ iz vse noči odprtih krčem, v katerih se tudi igrajo vsakevrstne igre, celo prepovedane, za velike vsote. Rogoviljenju so večkrat nasledki reza hudodelstva: pretopi, peboji, uboji, zlovoljno poškodovanje imetja itd. celo verski obredi se zasramujejo. Li more biti

predržnost in hudobija večja, kot je ta, da so nekje pijanca nesli v krati na pokopališču se svečami svetlo in posnemajoč napave dotičnih cerkvenih pesmi... Družal divji ni sveta nobena reč....

Nekdanj je cvetelo klateštvo po mestih, dandanes pa cvete po nekaterih vaseh. Zakaj, sodijo naj čestiti bralci. Županstvom je prva in poglavitna skrb in dolžnost skrbeti za mir in red v občini in lepo obnašanje občinarjev.

Govor državnega poslanca prof. Fr. Šuklje-ja.

(Dalje).

Gledé šolnine je gospodu poslancu tako spolznilo, kakor pri vprašanju gledé hranilničnih posojil. On pobija šolnino, tisto institucijo, s katero si je sedanji naučni minister v naši šolski zgodovini večno slavo stekol, in katera je v računskih zaključkih izražena v številkah. Teh 573.000 gl. hoče izbaciti. Jaz bi se ne protivil temu, če bi se v resnici zbrisal ves ta znesek in morda zraven še kaj drugega. Prezrl je, da se je tudi prej plačevala šolnina in da se to prej v budgetu nahaja pri „naučnem ministerstvu“ in sicer pod „gimnazijami in realkami“. Hoče torj 573.000 gl. izključiti, pustiti pa razhodek, kateri ta šolnina nadomestuje, v obliki meri nadomestuje razhodek nasproti proračunu v znesku 308.000 gl. pri gimnazijah in 71.000 gl. pri realkah.

Dovalj, mislim, som pokazal, da ni osnovana kritika centralnih računskih zaključkov, murveč, da so ti v resnici vredni našega zaupanja in zopet poudarjam, da se meni nič čudno ne vidi, če se opozicija tako vede nasproti tem računskim zaključkom. Malo bridko je, če je treba leto za letom z najbolj črnimi barvami slikati položaj državo, finančno stanje njeno, kupičiti si ve oblake, čarati gorostastno primankljajo pred fantazijo poslušalec, sklicavati se z nekakim ponosom na bodočnost, katere bo zadostilo donesla, če se pa potem pokaže, da računski zaključki na prav neprijeten način vse to na laž postavijo.

Priznavam, da je v tem pogledu gospod poslanec dr. pl. Plener veliko prizanesljivojši, kakor marsikateri mej njegovimi tovariši. Samo jeden izgled. Gospod poslanec dr. Menger skušal je leta 1886. — mislim da je bilo v seji dne 20. marca, dokazati, in njegovi pristaši so mu burno pritrjevali, dokazati, da deficit leta 1886. ne bode znašal okroglih 9.000.000 gl., kakor je budgetni odsok bil napovedal, murveč dvakrat toliko, bržkone celo trikrat toliko, računski zaključek pa, kateri sem jaz, mislim za do- v obrambo vzal, kaže, da reš ni bilo deficita 9.000.000 gl., da pa sploh ni bilo nikakršnega deficita, nego da je bilo 2.773.000 gl. prebitka. (Čujte! Na desnici.)

O poslovnem deficitu ne bodem govoril. Braniti ga, prepustim gospodu poročevalcu, zamolčim tudi nekatere ugovore ki bi jih lahko naglašal in katere bi lahko celo podprl s teorijo dr. pl. Plener-ja.

Držim se številk, držim se rezultata, da imamo letos 4 $\frac{1}{2}$ milijona gl. poslovnega deficita, da je deficit vsekako za okroglih 987.000 gl. manjši kakor vlni, da je to znamenje boljših razmer. Pa že okolnost sama, da smo za tekočimi posli z našimi dohodki zaostali za 4 $\frac{1}{2}$ milijone gl. kaže jasno, kako trnovo imajo še sedaj stanje avstrijske finance navzlic vsem našim žrtvam.

Vender pa, ali so opravičeni sklepi, katere je iz te istine skovala častita opozicija? Jedne ovire odstraniti, jednega se nikdar izogniti ne bode mogel gospod poslanec dr. pl. Plener z vso svojo zgovornostjo, z vso močjo svojega talenta in bistroumnosti; on nikdar in nikoli ne bode nam mogel zbristati iz spomina, da njegova stranka je v rokah imela deset let vodstvo avstrijskih finance, da ona je imela najlepšo priliko praktično pokazati, kako se zdravo v financih politikuje, da pa je nam ta dokaz na dolgu ostala. (Prav tako! Na desnici.)

Hočem vam, neoziraje se na nekatere prikazni, ki so vaše vladanje spremljale — tu prišlo mi je nekaj v misel, česar ne bi rad zamolčal, kar sicer ne spada k stvari, pa vprašanja ne bi hotel zatajiti: O spremljajočih prikaznih govorim in tu vprašal bi rad dr. Gregra nekaj.

Poslanec dr. Gregr grajal je hudo v svojem oratorično tako zanimivem govoru mej drugim tudi prakso konfiskacij sedanje vlade ter obsodil objektivno postopanje.

Stvarno mu po vsem pritrjujem, jaz sam nesem še žurnalista v sebi popolnoma zatajil in vedno je še moja misel, da objektivno postopanje se nikakor ne da v sklad spraviti z našimi tiskovne svobode, koja nam je zajamčena v državnih osnovnih zakonih. Vprašam pa poslanca Gregra, ali 311 konfiskacij, katere so pod ministerstvom Psažaka zadele „Narodni listy“, urodniki njegovi težje prenašajo, kakor pa konfiskacije prejšnjih vlad, katerih je res bilo le 150, pa jim je dodano bilo delegovanje prototnih sodišč, so jim dodane bile kazni v ječah, meseci in leta dolge, ter izgube na kavciji po tisočinah goldinarjev? (Prav res! Na desnici.)

Ne bodem se pa sicer mučil pri tej prostanski

opomnji in pravim nadalje: Ne oziraje se na vse prikazni, spremljajoče vaše sistemo, napolnila bi že samo misel, kako ste vi s financami ravnali, avstrijskega davkoplačevalca z grozo, če bi se imelo ponoviti vaše strankarsko gospodarstvo. (Dobro! Dobro! Na desnici). Poslanec dr. pl. Plener sili me, da to dokažem.

Res je, častita opozicija sklicuje se vedno v zbornici in izvan zbornice, zlasti po novinah z nekakim ponosom na tiste prebitke, kateri so se pokazali po računih v dobi od l. 1868. do 1872. Letos se o tem ni govorilo, ali letos se je sploh le malo govorilo o budgetu. Ti prebitki, to so tisti Ahilovev ščit, kateri se nam vedno pred nami drži, ako si upamo pogledati malo nazaj v njihovo finančno politiko. Vlni se je poslanec Tomaszewak z njim ponašal pred nami, rekši nam v seji dne 29. aprila l. l. doslovno (čita): „Če tedaj zberemo konečne sklopo računskih zaključkov, vidimo, da leta 1869. do 1872. neso imola deficita (Čujte! Na levici), murveč da prebitok dohodkov nad razhodki je znašal 71 milijonov gl. V teh 71 milijonih gl. — to brez odloga povem — uštoto je tudi onih 23 milijonov, kateri so došli iz likvidovanja aktivnih ostankov bivše državne centralne denarnice. Če pa tudi teh 23 milijonov odštejete od 71 milijonov, vedno še ostane kurantnega dohodka 48 milijonov.“

Kakošni so pa direktni prebitki? Gospod poslanec dr. pl. Plener prebitkov iz skupila državnega imetka ni uvaževal. Vi ste pa, ko ste imeli finančno upravo v rokah, se posluževali dveh volicih sredstev, ki se dajo opravičevati sam s skrajno denarno stisko države. Prvo je bilo ponižanje obrestij od državnih dolgov, zavito v obliko davka; o sumljivosti takega ukrepa niti besede ziniti nečem — drugo je pa bilo pogosto prodavanje državnih domen. Navesti hočem, kako sodi o tem izvrstni nemški narodni ekonom. Sodbo, katero je izrekel Schäffle v svojej uvažanja vrednej razpravi „Zur Theorie der Deckung des Staatsbedarfes“ o prodaji državnih posestev, da se pokrijejo primankljaji, prvi namroč (čita): Finančna politika olajša si nalogo le za trenutok za ceno stalno oteženega boja proti davčnim silam upirajočim se povečanju bremen.“

Mi čutimo, gospoda moja, da nemamo več državnih domen, da smo je zapravili, kakor se je nedavno izrazil dr. Stoinwonder. Ali veste, v kakem obsegu ste se poslužovali toga jako nevarnega sredstva. Računi kažejo, da so je 1868. l. skupilo za državna posestva 15.000.000 gl. (Čujte! na desnici), 1869. l. 8.659.000 gl., 1870. l. 12.320.000 gl., 1871. l. 9.393.000 gl., 1872. l. 1.525.000 gl. Če trdite, da ste imeli 48.000.000 prebitka, je jasno, da je nad 47 milijonov izviralo iz skupil za državna posestva. (Prav dobro! Na desnici.) Ta prebitok so razkadi in razprši, ako ga malo natančneje pogledamo. (Prav res! in dobro! na desnici.) Ta prebitok so razkadi in razprši, ako ga malo natančneje pogledamo. (Prav res! in dobro! na desnici.) In mislite, da smo res tako kratkega spomina, da bi se ne spominjali dobe tako imenovanega gospodarskega razcveta. Onih zlatih časov s svojimi razuzdanimi orgijami, kakeršnih ni bilo v Evropi od francoskega regentstva, onih narodnogospodarskih veselih časov, ki se izražajo v številkah vaših proračunov, še bolj pa vaših računskih zaključkov. Gospod poslanec Plener spodtkal se je nad tem, da se je 1885. l. veliko več dobilo za tobak. Vzame naj le računski zaključek za 1872. l. v roke; tu jo razumljivo, da kaže čas „gründerstih“ sleparij nepričakovane večje dohodke, skoro vsi indirektni davki so se povečali, koleki in pristojbine iz pravnih poslov donosale so naverjetno večje dohodke. Leta 1872. so dohodarino za 2 $\frac{1}{2}$ višje proračunali, in uspeh je bil vzlic temu za 4.334.000 gl. ugodnejši; pri kolekih za 1 milijon deli več v proračun in vender je bil uspeh še za 916.000 gl. ugodnejši, pri pristojbinah so pa smelo celo 3 milijone postavili več v proračun, ker je bilo prejšnje leto jako ugodno, in uspeh, gospoda moja, je še za velikansko vsoto 15.351.000 gl. ugodnejši. Ob času, ko je denar tako rekoč na cesti ležal, ko se je bilo treba samo pripogniti in pobrati ga, ni bila nobena težava biti finančni minister, da se je vsaj na vidoz s kakimi prihodki pokrtil primankljaj. Sicer pa ni dobro sklicavati se na one prebitke, ker sicer bi lahko mislili, da je vaša strankarska politika prouzročila in pospeševala oni žalostni gospodarski nered. To očitanje tudi ni tako prazno, če se pomisli, kako so bili spojeni in zjedinjeni zastopniki velicega kapitala in tedanjega parlamenta.

Navesti hočem le jedno številk; tedaj je poslala dolenja Avstrija 18 zastopnikov v to visoko zbornico, ki so vsi sedeli na oni (levi) strani. Ti gospodje so pa zavzemali nič manj kakor 38 upravno-odborniških mest. (Čujte! na desnici.)

In storimo še jeden korak dalje. Mnogo se očita večini in jaz priznavam, da ima večina velike pomanjkljivosti, velike napake, jedne stvari jej pa ne more nikdo odrekati, da so ta večina pošteno prizadeva, da uredi državno gospodarstvo, da odpravi primankljaj, in se v tem oziru ni strašila nikatih žrtvev.

Ko bi bila dan danes navada, kakor je bilo v 17. in 18. stoletju, dajati parlamentom priimke, služil bi bil — in prosim visoko vlado, da se na to

ozira — ta parlament nazvanje, epitheton ornans požrtvovalnega (Dobro! dobro! na desnici.)

Če pogledamo vaše finančno gospodarstvo, vidimo le prizadevanja, kako bi se deficit pokrili — in da odkrito povem — kako bi preslepili občinstvo, da ne bi videlo primankljaja.

To se vidi že v proračunovanji z blagajničnimi zaostanki.

Blagajnični ostanki se lahko porabljajo, a ne smejo figurirati v proračunu, ampak se morajo v finančnem zakonu postaviti kot deficitna postavka. Zaradi tega se leti 1873. in 1874. nista sklenili brez primankljaja, kakor trdite, temveč znaša deficit 1873. l. 12.380.000 gl., ki so se vzeli iz blagajničnih zalog, in primankljaj 1874. l. zračunil bi jaz celo na 28.337.000 gl. Kajti ne glede na to, kar se je vzelo iz blagajničnih zaostankov in skupilo za delnice Fran Josipove železnice, najdem še postavko dohodkov za 8 milijonov iz skupila neproračunjene poplačljive rente.

Če se na to oziramo, dobimo primankljaje kakor sem jih navel za 1873. l. Leta 1875. ga nemamo le 8.425.000 gl., če se oziramo na to, kar se je vzelo iz blagajničnih ostankov, in pogledamo nazadnje še okupacijsko leto 1878., v katerem je bil seveda velik primankljaj, in najdemo, da primankljaja ni bilo le 94 milijonov, kakor sledi iz tabelaričnega pregleda, temveč mnogo več.

Dopisi.

Otalez. 16. aprila. Koga ne veseli narava spomladi, ko čuje toliko število nedolžnih ptičic prepevati zahvalno posem vsemogočnemu stvarniku, da jih je ohranil pri življenju čez ugonobljivo zimo. Nehote polastuje se človeka neki ginljivi čut, ko sliši tako različne melodije drobnih pevčkov, koji človeka od jutra do večera kratkočasijo. Žalibog da nedolžnega petja drobnih živalic sleherno leto manj čujemo po naših vrtilih. Premnogo teh koristnih živalic nam pokonča mrzla zima, ker morajo bivati na prostem in si mnogokrat niti potrebnega živeča ne morejo dobiti. Da bi bili ljudje toliko previdni in milosrčni, da bi v zimskem času metali razstradanim ptičicam droptince ki čivkajo in iščejo živeča okoli stanovanja. Mnogo ptičev pa pri nas zlobni otroci polove in jim spomladi pomečejo mladiče in raztergajo gnezda ter tako manjšajo število nedolžnih kmetijstvu koristnih ptičkov.

Pri nas bi bilo pač treba, da bi kaka oblast delala na to, da bi se bolje spolnovala postava v obrambo ptičev ali da bi kedo vsaj starišem priporočil otroke svariti pred to hudobija, in jim povedal, da te živalice nam niso le za kratkočasno petje, marveč da so tudi najboljše zdravniki sadnemu drevju. Koliko sadnega drevja vidimo po vrtilih bolehati, ker pomanjkuje onih drobnih zdravnikov ptičic, da bi merces do časa pokončali in uničili. Pri nas stane sadno drevje mnogo truda, ker divjake le po pašnikih in grmovju iščemo, in težko dobimo lepih člih divjakov za cepljenje. Ker si sleherni želi svoje imetje s sadjem zboljšati, bi pač moral vsak posestnik zertovati eno gred bližnje nji-vo za sajenje pešk in olgojo divjakov. Koliko truda bi si prihranil; ne bilo bi mu treba cel dan se truditi po grmovju za par kervončatih divjakov za cepljenje sadnega drevja, da bi prazne kote po vrtilih zasadil sobi v čast, še bolj pa v korist.

—č.

Iz Nizje-Avstrijskega, 25. aprila. Sprejmite, gospod urednik, te verstice izpod peresa rojakovega v K. . . . a na Nizje-Avstrijskem.

Dasi nimam kaj zanimivega poročati v solčno Gorico, vendar naznanim Vam nekaj, kar se mi je prigodilo lansko poletje.

Poslal sem namreč prijatelju na Krajnsko pismo, na katero sem napisal naslov slovenski ter poleg tega pripisal deželo in zadajo pošto tudi nemški, da bi se kdo na pošti ne spodtkal nad slovenskim naslovom, kar se mi je že primerilo. — Debelo pa sem gledal, ko mi je pri neki priložnosti pokazal prijatelj pismo z zgoraj omenjenim naslovom, kajti poleg naslova ali boljše rečeno preko naslova zapisal je neki ne bodi ga treba na celo stran z neokretnimi debelimi čerkami:

„Warum immer Krajnsko, warum nicht Krain!“ Da me je ta čin nemške ali nemškutarske kukavice jezil, si lahko mislite. Kaj enacega iskati moramo le pri olikanih nomčurjih. Žal mi je, da sem v jezi raztergal omenjeni zavitek, da ga sodaj ne morem Vam poslati.

Še nekaj Vam moram omeniti, kar mi je pa še mnogo bolj na srci, nego zgoraj omenjeni slučaj; namreč ker je prepogosto čitati v listu „Soča“ nekaj, kar se mi nikakor ne dopada. Tega pa niste krivi Vi, gospod urednik, tudi ne čast. dopisovalci, temuč leni naročniki, iz katerih morate vedno puliti zaostalo naročnino. Imeti morajo sila malo rodoljubja da se puste toliko prosjati za malenkostno naročnino. Te situosti, katere Vam gotovo niso ljube, tudi le bral-

cem „Soča“ v zabavo, najmanj pa v čast Slovincem, bi pač ne smele biti potrebne.

Dovolj naj bude za danes; morabiti je že s tem kdo razžaljen, ali pa da je že to napisano samo za Vaš. nenastiljivi koš. Prihodnjč poročam Vam kaj družega. Danes se nisem mogel zdžati, da bi ne bil segel nekoliko v lase Vašim kasnim gosp. naročnikom. Na zdar! K. . . . —

Politični razgled.

Kar smo pričakovali, to se je zgodilo — pričakovali smo namreč, da bodo slovaški poslanci pri razpravi naučnega proračuna vredno potipali uredbe naučnega ministra. Poslednji dnevi so bili v državnem zboru za „ministra Gautscha tako viharji, da se je vže resno mislilo na krizo državne zbornice ali pa ministerstva. Neusmiljeno so prijekali Gautscha najpred Čehi, Herold in d.r. Rieger, potem pa naš slovenski poslanec Kljun. Vsi trije govorniki so bili s svojimi govori jako srečni; njim nasproti pa je bil minister Gautsch tako nesrečen, da so bili ministri po njegovem govoru hudo poparjeni in je ostala po zbornici nekoliko časa smrtna tišina. Potem so se voditelji desnice sešli k posvetovanji, a tudi ministri so se posvetovali in grof Taaffe šel je takoj cesarju poročati, kako neugoden utis je naredil Gautschev govor; desnici državnega zbora je pa izjavil, da je vse ministerstvo z Gautschem vzajemno in da bi odstopilo, ko bi se naučni proračun ne dovolil. Mladočehi in 11 Staročehov se je menda zavezalo glasovati proti naučnemu proračunu. Mogoče je torej, da nastane ministerska križa, dasi poslednji telegram pravi, da se je politično obzorje nekoliko razvedrilo in da je Slovincem in Čehom omogočeno glasovati za proračun naučnega ministerstva.

Srbija dobila je zopet druge ministre; menda Avstriji na ljubo.

Domače in razne vesti.

Prečestiti gospod Ant. Hvalica, dušni pastir v Drežnici, imenovan je dekanom v St. Petru pri Gorici; preč. gosp. Ad. Harmel, župnik v Šebreljah pa dekanom v Komnu. Prosrčno čestitamo!

Novim mašnikom posvečeni bodo prihodnjo nedeljo sledeči gospodje bogoslovci goriško nadškofije: Kalin Josip iz Ajdovšine, Romec Janez iz Šenpasa, Slokar Anton iz Lokavca pri Ajdovšini, Marchesan Janez iz Gradeža (Grado), Ulian Hermenegild iz Rudo v Furlaniji, Brumat Jakob iz Fare pri Gradiški. Dne 1. maja dobili so subdijakonot, 3. maja pa diakonat. Levitom (dijakonom) je bil tudi posvečen Cleri Alojzij iz Gorice. Ta gospod je bil radi tega še le dijakonom posvečen, ker za mašništvo (presbiterat) še nima zahtevane starosti.

Želimo novomašnikom prav obilo milosti in moči božje, da bodo težavni in sveti svoj poklic izvrševali Cerkvi na čast, svojemu narodu pa v korist in blagor. Na mnogaja ljeta!

Volitev v goriški mestni zastop bude dne 8., 11. in 15. t. m. Za njo se poganjati dve stranki; sedaj gospodujoča Favetijeva ali „Corrierijeva“ in konservativna laška stranka. Da Favetijeva-corrierijeva stranka pri trezno mislelih meščanih zaupanje izgublja in da pride s časom do poraza, je gotovo in naravno; dozorel in odpadel ji bo sad, prav kakor je bil dozorel liberalcem v državnem zboru. Preden pa pride do tega, morali si bodo „Corrierijevcem“ nasprotni elomeuti bolje ugajati nego si sedaj ugajajo — da ne bodo eden zahteval, da bi pri mizi sedel, drugi naj bi pa pri vratih stražil —. Selanji laški konservativci bi radi zinagali brez Slovincem, ali pa bi k večjemu sprejeli za zmago potrebno število Slovincem med volilce. — To pa ni za nas Slovence — preden se volitve udoležimo, moramo se dobro pripraviti in zbrati, da pokažemo, koliko nas je in moramo biti gotovi, zakaj volimo.

„Corriere“ ve, da jo v trnovskem gozdu še eden modved. Ker sodaj ni voč snega, ni mogoče spoznati sledu in dobiti njegovega ležišča.

Povozil je prejšnji četrtek neki R. od Sv. Lucije 64 lotnega Luka Kumar iz N. . . . tako, da mu je razdrobil zgornji čeljust in nekaj reber. Pravijo, da je bil voznik pijan.

Odbor grajskih kopeli za škrofulozne otroke naznanja, da sprejme letos 50 otrok brezplačno v starosti od 6. do 14. let. Prošaje na omenjeni odbor

naj se vložijo za otroke v mesto na magistrat, za otroke iz okolice in z dežele pa na c. kr. okr. glavarstvo. Prošnjam treba dodati zdravniško spričevalo, spričevalo cepjenja koz (rujin), ubožni in kretulisti; vso brez koleka. Odbor ima toliko pravičnega ozira, da sprejme iz vsacega glavarstva nekoliko otrok. S tolimskega in sežanskega glavarstva dozdanja leta ni bilo prosilcev, ker ljudom menda ni bila ta naprava znana. Zdaj naj torej do časa vložijo prošnje, kdor ima škrofuloznega otroka.

Posebni značaji odpraviti so hoteli gospoda prof. Špinčiča iz deželnega zbora istrijskega, češ da nima več pravice biti poslanec za Istrijo, ker je premeščen na Goriško. Radi tega predznega koraka se je odgovorilo z Dunaja, da vprašanje ni na pravom mestu, ker tržaški c. kr. namestnik dobro ve, da častni meščan Krka (Lušina) kakor je gosp. Špinčič, more biti isterski deželni poslanec, tudi če se nahaja njegov urad v hababurških ulicah na Dunaji.

Odnegli se preteklo nedeljo popoludne odvetniku F. v dantijskih ulicah poleg ljudskega vrta neznan tatovi za 400 gl. dragocenosti. V stanovanju se prišli s ponarejenimi ključi.

Ob istem času odnesli so tudi nekeje gospej v ulicah sv. Klare zlato uro, zlato verigo in zlat križec.

Razstava vin v Dornbergu bude, kakor navadno vsako leto prvo nedeljo v maju, tedaj prihodnjo nedeljo.

Iz Podgore se nam piše: Minulo nedeljo, 29. aprila, je odbor tukajšnega kat. in pol. bralnega društva sklenil, da priredi društvo začetkom mesca julija velike besedo. Da bo veselica sijajna treba bo posebno skrb in prednosti. Ker je društvo še majhno in mlado ter njegove moči še maloštevilne, bi bilo prav, če blagovole sodelovati nekatere zato sposobne osebe. Čitateljem „Soča“ je že znano, da je bilo priredilo društvo tekočega leta dve sijajne veselice s pomočjo domačih pevcev. Zdaj so pa razmere nekoliko drugače; žalibog!

„Kmetijsko bralno društvo pri Sv. Luciji“ dobilo je na podlagi svojih pravil potrjenje od c. k. namestništva. Udov ima vže nad 100. Pričetek je dober; Bog daj, da bo tudi uspeh enak.

Novi kolki. Javili smo že, da se stari kolki morejo rabiti le do konca aprila t. l., a zamenjati morejo se z novimi do konca junija t. l. Pomniti pa je, da je pobotnica ddo februarja 1888, če tudi morda še-le meseca majnika podpisana, kolekovati s starimi kolki. Le pobotnice ddo maroja ali aprila morejo se kolekovati s starimi ali novimi kolki. (Odluk finančnega ministerstva z dne 6. jan. 1888 D. Z. IV. 5.)

Posilno ponemčevanje. Štajerski deželni odbor je hotel vse slovenske otroke na spodnjem Štajerskem že v drugem letu ljudske šole vtakniti v nemški kožuh. Deželni šolski svet je takoj ustrege vsaki želji deželnega odbora ter izdajal naredbe, kako se mora nemščina poučevati v slovenskih šolah. Slovenske občine so se upirale razširjanju nemškega pouka. Tako se je občina Šmarje, kjer je petrazrednica, pritožila pri c. kr. naučnem ministerstvu zoper pouk v nemškem jeziku. Naučeno ministerstvo je razveljavilo naredbo deželnega šolskega sveta ter zaukazalo, da se v smislu čl. XIX. tem. drž. postavnikdo ne sme siliti k učenju nemškega jezika. V ljudskih šolah se sme poučevati nemški jezik le kot neobligaten predmet; z nemščino kot učnim predmetom sme se pričeti še-le v četrtem šolskem letu, in le pri onih otrocih, katerih stariši so se na posebno vprašanje izrekli, da želé, naj se njihovi otroci učé nemški. Pritisk rodil je dober sad za Slovence. Ni dvomiti, da dobi tudi predlog „bivšega“ Gasserja in škop tržaškega deželnega šolskega sveta dovolj postavnega kadila.

Mazač je ozdravljavec, ki le z mazili leči, pa ne pozna ne moči mazila (zdravila) ne bolezní. Mazač je tak čudodelnik, da tudi ostrupljenje krvi ustavi. S tem rokovaštvom okoristujejo se kolikor mogoče tudi cigani. Mnogo mazačev dobiva več zaslužka nego prav dobri zdravniki. To je dokaz, da je ljudstvo še zelo nezavedno — enakost se stiče. Takih mazačev še mnogo živi med nami, pa tudi drugod je še dosti tako nevednega ljudstva, da takim zaupa. V Londonu je nedavno umrl mazač prvega reda, imenom Hutton. Dasi ni znal ne brati ne pisati, vendar je opravljal svoj posel s tolikim vpsahom, da si je pridobil nad eden milijon promožnja. Zdravil je posebno take bolnike, ki so si skolončili ali zlomili roke ali noge. Njegov pogreb je bil veličasten, vsi londonski prijatelji konjskih dirk šli so za pogrebom.

Molitev velik pripomoček k zveličanju. Spisal sv. Alfonz Maria Liguori; slovensko izdal s pridobanimi molitvami pri dopoldanski in popoldanski službi Božji dr. Anton Jaro, proš. O izdaji te knjige je sv. Alfonz rekel: „Prebirajte in na novo berite te bukve; pripravite, kolikor je v vaši moči tudi druge na to, da se jih bodo poslužili. Zmed vaših duhovnih spisov, katere sem izdal, je ta gotovo najkoristnejši. Hotel bi, ako mi bilo mogoče, izdati toliko izdajev,

kolikor je kristijanov na zemlji, da bi vsakomu dal po enoga. Knjiga obsega 176 strani 160. Cena lično v platno vezano 50 kr., dobi se v „Katoliški bukvarni“ v Ljubljani. V tej bukvarni se dobe tudi druge novejšje knjige, n. pr. „Dušna pomoč“ in „Duša popolna“ po 1 gl. 25 kr. „Krišćanski nauk“ za pivenice od kateheta Zupana, 16. kr., pa tudi mnogo lepih podob za spomin svetega obhajila in raznih drugih za mašne bukve od 80 kr. do 6 gl. 50 kr. 100 se dobi v „Kat. bukvarni.“

Javna zahvala.

Prečastiti gospod Marko Vales tuk. farni administrator, daroval je šolski mladeži za šolske potrebe 4 gl. 40 kr. Za ta blagodušni dar zahvaljuje se prečastitemu dobrotniku in ljubitelju učebe so mladine najtopleje, podpisano vodstvo.

Vodstvo enorazrednice v Št. Petru,
3. maja 1888.

Matija Lovrenčič,
voditelj.

Presrečno zahvalo.

Za mnogobrojno in splošno udeležitev in za skazano mi sočutje o priliki smrti in pogreba moje nepozabne soproge

Josipine,

posebno pa za krasne podarjenc vence in pevskemu društvu za ganljivo petje, izrekam tem potom svojo najtoplejšo zahvalo.

Kana l, 30. aprila 1888.

ANTON KRIZNIČ.

„SLOVANSKI SVET,“

slovenski časopis, ki izhaja dne 10. in 25. vsakega meseca na 16. velikih straneh, objavlja politične članke in spise kulturno vsebine, kakoršni so za našo in sedanjo dobo, alasti avstrijskim Slovanom, jako potrebni in važni. Priobčuje prevode slovenskih del, dopise iz slovenskih dežel in držav, vesti, dogodke in slovensko književnost. Cene je nenavadno nizke.

„Slovanski Svet“ stoji: za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 50 kr., za četrt leta 75 kr.

Naročnina se pošilja upravništvu „Narodne Tiskarne“ v Ljubljani.

Izdajatelj: Fran Podgornik.

Črnilo od Rich. Gaertnerja, ki naredi čevlje svetle.

ne da bi jih bilo treba s ščetjo vglajati in ostanejo svetli tudi v mokrem. Uradno je preskušano in potrjeno, da usnju ni škodljivo in da je najboljšje sred sedanjih mazil.

Vpeljano je pri vojaki.

Gledati je na varstveno znamenje. Napravil ga tovarna Rich. Gaertner na Dunaji, Giselastr. 4. Part.

Steklenica velja 50 kr.; s pošto naročeni velja 2 steklenici 1 gl. 30 kr., 6 steklenic 3 gl. 12 kr., 12 steklenic 4 gl. 80 kr. V Gorici se dobi pri E. Gentileju v gosposkih ulicah št. 10.

Franca „čisti hitro in gotovo.“
professor Kari pl. Braun na Dunaji.

Jožefa ne uzrokuje nikakih težav
professor pl. Bamberger na Dunaji.

Grenki „dela bolj uspešno, ko
druge grenke vode.“

Vrelec Professor Leidesdorf na Dunaji.

Zahteva naj se vedno in razločno: **FRANCA JOŽEFA GRENKI VRELEC.** Zaloge povsod. V Gorici: lekar gosp. Cristofolletti, in A. Seppenhofer. Razpošilja se iz Budapešte.

OZNANILO.

Predajalnica steklarskega, porcelanskega in lončarskega blaga iz najboljših domačih in ptujih tvornic odpre se 28. dne t. m. v gosposkih ulicah v Gorici. Prodaja se na drobno. Ker so cene jako nizke in izdelki nove vrste, pričakuje lastnik obilo kupovalcev.

ZLATAR,

Evgenij Galeusig

v Gorici

za mesnicami (via Morelli) hšt. 4.

izvršuje in popravlja vsakovrstna zlatarska dela, cerkvena in domača in ima v svoji delavnici lepo izbirko ogledal, slik, okvirjev, kipov iz krede i. t. d. po prav nizki ceni.

MARTIN POVERAJ,
civilski in vojaški krojač.

BOGATA ZALOGA

VSAKOVRSNEGA SUKNA

ter

izdelanih suknenih oblek

in sicer po naslednjih cenah:

spomladanske in letne oblike od gl. 8 napej	
„ „ jopiče „ „ 4.50 „	
„ „ hlače „ „ 2.50 „	
„ „ suknje „ „ 9.— „	
salonska obleka „ „ 25.— „	
obleke za deklice in dečke „ „ 1.30 „	
plašči za dom in za dež „ „ 9.— „	

Naročila se po želji izvršujejo po najnovejšem kroj za vsak stan in po poštenu ceni.

Uzorci se pošiljajo po zahtevanju na ogled.

V Gorici, na Travniku, nasproti vojašnici.

Hiša na prodaj

v Gorici pri Sv. Roku, via Canonica št. 6, z dvoriščem in vertom; ima vse komoditete za zasebnika, kakor tudi za obert ali trgovino. Cena primerno nizka. Podrobno pové uredništvo

Tekoče zlato, tekoče srebro,

s katerim vsakdo lahko pozlati ali posebrni okvire in lesene, rudene, papirnate, usnjate in vsakošnje reči, da so prav krasne in trajne svetle. 1 steklenica s čopičem se dobi za 1 gl.; 6 steklenic za 5 gl. s poštnim povzetjem pri S. FEITH-U v Brnu na Moravskem.

MARIJACELJSKE KAPLJICE

so izvrstno zdravilo za vse želodčne bolezni; nepresegljivo zdravilo so ob slabej slasti do jedi, slabem vdihu, napenjanji, kislem zadržovanji, zvišanji po trebuhu, prehlajenji želodca, zgagi, nabiranji skamenelca, za odpravo preobilne žleme, bledice, gnjusi in riganja, glavobola od želodca, želodčevega krča, je proti otrjenja in zagati,

preobredi in prenapitji, glistam, boleznim na vranici, jetrah in zlati žili.

Cena male steklenice z naznanilom vporabe je 35, večje pa 60 kr. Osrednja razpošiljavnica je v Kromerizah.

Marijaceljske kapljice niso skrivno zdravilo. Njih sostanski deli so naznanjeni na listku o njih vporabi.

Prave Marijaceljske kaplje se doho skorej v vsch lekarnah v ovitku z rudedo znamko zgorne podobe zalepljenem.

V Gorici jih imajo lekarna Gironcoli, Cristofolletti, Kürner in Pontoni; v Sežani pa Philip Ritschel.

POZOR!

Izvrstne garantirane kmetijske kakor tudi šivalne stroje naročuje le:

Josip Dekleva
Via Rastello št. 37.

Krajevni in potovalni leksikon (Orts- und Reise Lexikon) Avstro-Ogerske,

izdelala

Josip pl. Kendler in Leop. Siller.

Krajevni in potovalni leksikon obseza vse avstro-ogerske kraje ter železnične, poštno, parobrodne in brzojavne postaje s zaznamovanjem železničnih in parobrodnih podjetij; zaradi tega je za vsacega neobhodno potrebna knjiga.

Krajevni in potovalni leksikon sestavljen na podlagi današnjih prometnih razmer, je visoke pomenljivosti za o. kr. vojake in vojaške oradnike, ker je v njem navedena natančna lega vsacega kraja v Avstro-Ogerski. — Dalje je tudi važen za poštno, železniško in brzojavno uradnike.

Krajevni in potovalni leksikon je posebne vrednosti za vsacega odvetnika, bileznika, sodnijskega uradnika itd., ker je pri vsacom kraji povedano politiško in sodnijsko uvrščenje, kakor tudi za vsakega grašćinskega oskrbnika, tovarnarja, potovalca, izvoznika in uvoznika itd., in to zaradi tega, ker je pri vsakem kraji, navedena pošta, železnica, oziroma bližnja pošta in železnična postaja.

Krajevni in potovalni leksikon izide v 30 zvezkih po 30 kr. ali subskripcijska cena za celo delo a. v. gl. 7.— ter se dobiva v vseh knjigotračnicah ali pa pri založniku Leop. Siller-ju, Dunaj I., Grünangergasse I.

KMETOVALEC

je edini slovenski, gospodarski list s podobami, ki izhaja dvakrat na mesec na celi polji. In prinaša poljedelsko, živinarske, vinarske in druge članke, gospodarske novice ter daje naročnikom svojim dobro gospodarske svete. „Kmetovalec“ stoji na leto 2 gl., za gg. učitelje in knjižnice ljudskih šol pa le 1 gl. Naročniki, ki vstopijo med lotom, dobe vse izišlo številke tistoga letnika.

KMETOVALEC.

VRTNAR

je list s podobami, ki prinaša sadjarske in sploh vrtnarske članke in izhaja dvakrat na mesec. „Vrtnarja“ dobe naročniki „Kmetovalca“ zastonj.

Knjigotržec J. Palik,

v Gorici na Travniku

ima veliko zalogo vsega, kar spada v področje knjigotržstva in točno izvršuje vsa naročila časopisov in muzikalij. Pri njem se dobe vse raznovrstne šolske knjige, papir, pisane, evinčniki, peresa in vse, česar se potrebuje v šoli in v uradnji. On prodaja po najnižje mogoči ceni. Gg. učij oljem pa cene še posebno znižuje.

Priporočuje se p. n. častitemu občinstvu, da bi blageljno hodilo k njemu nakupovat in naročevat.